

Hogyan tudjuk megfékezni a terjedését?

Európában az egyik leggyakrabban feltartóztatott harmadik országból származó károsító. Terjedése az ellenőrizetlen növény- és áruszállítmányokkal felgyorsult, és hazánkat is fenyegeti, ugyanis magas egyedszám esetén nemcsak a növények leveleire, hanem bármilyen felületre (pl. csomagokra, utas-poggyászra, katonai felszerelésre stb.) képes elhelyezni petéit. A petékből kikelő lárvák pedig válogatás nélkül kezdenek el táplálékforrás után kutatni. Feromonos csapdákkal történő korai észlelés esetén megelőzhető az inváziójuk.

Az alábbi preventív módszerekkel megelőzhető a terjedése:

- csak megbízható helyről származó, hatóságilag ellenőrzött szaporítóanyagot vásároljunk;
- figyeljünk, hogy a harmadik országból származó árukat mindig kísérje növényegészségügyi export bizonyítvány, míg az EU-n belüli növény és növényi termékek szállítása során azokat mindig kísérje növényútlevél;
- rendszeresen végezzünk állományszemlélt - vizuálisan a peték, a petecsomók és a lárvák is észlelhetők minden föld feletti növényi részen;
- helyezzünk ki feromonos csapdákat (pl. VARL+), melyekkel a hím imágók jelenléte igazolható.

Mit kell tenni, ha ilyen kártevő jelenlétét tapasztaljuk?

A *Spodoptera frugiperda* mint zárlati károsító jelenlétét vagy annak gyanúját jelenteni szükséges az illetékes vármegyei kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Osztály növényvédelmi felügyelőjének és a Nébih Növényvédelmi és Borászati Igazgatóság (NBI) Növényegészségügyi Osztályának.

Látogasson el honlapunkra:

<http://portal.nebih.gov.hu>

A Nébih Növényegészségügyi Aloldalán további hasznos információ érhető el:

<https://portal.nebih.gov.hu/novenyegeszsegugy>

Őszi sereghernyó *Spodoptera frugiperda*

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Növényvédelmi és Borászati Igazgatóság

A 2019/2072/EU rendelet II. mellékletének A. részében és a 2019/1702/EU rendelet kiemelt zárlati károsítók listáján szereplő kártevő

A közelmúltban az Európai Unió számos tagállamában megtalálták az őszi sereghernyót (*Spodoptera frugiperda*). A *Spodoptera* fajok lárváit általában sereghernyóknak nevezik, így kapta az őszi sereghernyő elnevezést.

Fokozott figyelmet érdemel a pázsitfűféléket (*Poaceae*), de különösen a kukorica-, rizs- és cukornád-kultúrákat fenyegető kártevő egyre közelebb került hazánkhoz, így egyre nagyobb fenyegetést jelent a hazai növényvilágra, ezzel együtt az élelmiszerellátásra is.

A kártevő elterjedése

A *Spodoptera frugiperda*, vagyis az őszi sereghernyő Amerika trópusi és szubtrópusi vidékein őshonos,

de már Európában, sőt a velünk szomszédos Romániában is igazolták jelenlétét.

A *Spodoptera frugiperda* imágók kiválóan repülnek, megfelelő körülmények esetén, több 100 km-re is képesek eljutni. Ezeknek a vándorlepkéknek a terjedésében a szél is jelentős szerepet játszik. Éjszakai életet élnek, és a meleg, párás estéken a legaktívabbak. Európai megjelenése a nemzetközi kereskedelemhez, a közlekedési és utasforgalmi csomópontokon keresztül történő árumozgáshoz vezethető vissza.

Azokon a területeken, ahol két vagy több egymást követő napon 10°C alatti a talajhőmérséklet, ott nem képesek tovább fejlődni. Az őszi sereghernyő minden életszakaszában érzékeny a fagyokra. Évente változó számú nemzedéke van, a nőtény akár 1500 petét is rakhat, amelyekből a kikelő lárvák okozzák a legnagyobb kárt. Eddig hat lárvastádiuma ismert, megfelelő hőmérséklet esetén az új nemzedék kifejlődéséhez mindössze 30-60 nap is elegendő.

Melyek a tápnövényei?

Rendkívül polifág. Tápnövényei közül kiemelendők a pázsitfűfélék (*Poaceae*). Jelentős tápnövényei még: a kukorica, a gabonafélék, a rizs, a cukornád vagy a gyapot, továbbá a káposztafélék, a tökfélék, a földimogyoró, a lucerna, a hagymafélék, a hüvelyesek, a batáta, a paradicsom és egyéb *Solanaceae* családba tartozó zöldségek (burgonya, padlizsán, paprika, dohány) és a dísnövények (*Chrysanthemum*, *Dianthus*, *Pelargonium*).

Hogyan ismerjük fel, milyen tünetek utalnak a jelenlétére?

Az imágók 20-25 mm hosszúak, szárnyfesztávolságuk 28-40 mm. Színezetük miatt nehéz őket észrevenni, különösen akkor, ha a föld közelében vagy a talajon pihennek. A moly szürkés vagy barnás színezetű, morfológiai bélyegként a szárnyakon fajra jellemző mintázottság is megfigyelhető, különösen a hím imágókon. A nőtény egyedek beazonosításában a halvány „vese alakú” foltok segíthetnek.

A peték kupola alakúak (0,4 mm átmérőjűek és 0,3 mm magasak), a nőtény általában 100-300-as csoportokban helyezi le a levelek fonáki részére. A petecsomók fehéres vagy szürkés színűek, szőröszerű képletekkel.

A lárvá nem érdes tapintású, szelvényenként trapéz elrendezésben négy kisebb folt illetve világos és sötét csíkozottság látható, amely mind segít a faj azonosításában. A legjellegzetesebb a lárvá fején található **világos fordított „Y” alakú mintázat**. A bábozódás általában a talajban megy végbe, bábja barna és fényes, hasonlóan más éjszakai lepke fajokéhoz.

A fiatal lárvák a leveleket hámozgatják és „ablakos” rágásnyomot hagynak maguk után. Későbbi lárvastádiumban a levélen és a terméseken szabálytalan lyukakat rágnek.

